

CAMPRUBI, Michel (1999): *Questions de linguistique romane contrastive*. Toulouse: Presses Universitaires du Mirail. 290 p.

Aquest volum de la col·lecció *Interlangues*, revisió i actualització d'articles precedents del professor Michel Camprubi, presenta dues parts clarament diferenciades. A la primera, que és la més extensa, l'autor emprèn l'estudi contrastiu dels sistemes preposicionals de l'espanyol i del català, comparant-los amb els del francès. Aquesta comparació resulta particularment il·lustrativa com a conseqüència de la base metodològica de què parteix. Perquè, efectivament, no es tracta de comparar els elements superficials de les llengües, sinó d'intentar escatir allò que constitueix el tret fonamental del seu funcionament, i, per tant, el punt de partida no és el de la descripció sinó el de l'explicació. Per a l'autor, que s'adscriu a l'escola lingüística iniciada per Gustave Guillaume i Bernard Pottier a la dècada dels seixanta, les preposicions, ni tan sols les més "incolores" o abstractes d'entre elles, no són paraules "buides", sinó que sempre hi podem trobar el tret fonamental o invariant que constitueix el seu significat en la llengua, expressat bàsicament en termes de "potencialitat" o eix entorn del qual poden realitzar-se (o no) els trets virtuals, aquests darrers sempre dependents del discurs. A partir d'aquests postulats inicials, de base componencial però també, directament o indirecta, relacionats amb la teoria del cas, Camprubi conflueix amb les aportacions de la lingüística cognitiva, sobretot pel recurs a la noció de metaforització de l'espai que permet el pas del

domini espacial al temporal, i d'aquest al nocional, en una gradació de nivells que comporta una progressiva abstracció.

Això vol dir que les preposicions es diferencien entre elles pel seu contingut sèmic, amb trets del tipus /interioritat/, /arribada/, /partida/, etc.; a partir del qual adquireixen la capacitat d'ocupar una determinada posició en l'eix de l'actància i, per tant, de representar un cas conceptual determinat: causa, agent, finalitat, beneficiari, etc. A més, les preposicions presenten diferents graus d'especialització pel que fa als dominis d'ús a què s'associen: mentre algunes poden actualitzar-se en els tres dominis, espacial, temporal i nocional, d'altres, en canvi, es presenten altament especialitzades en un domini determinat.

Cada una de les tres llengües que s'analitzen realitza una tria determinada que comporta una certa arbitrarietat, ja que a partir d'un mateix origen s'interpreta diversament un significat original i se l'enriqueix o no amb nous trets derivats. L'anàlisi que emprèn l'autor consisteix, fonamentalment, en posar de manifest les regularitats intralingüístiques —que permeten caracteritzar la manera de funcionar de cada llengua— contrastant-les amb les variacions interlingüístiques, tant pel que fa a l'ús d'una determinada preposició, com als fenòmens de confluència, combinatòria o selecció, o bé als casos d'el·lipsi preposicional —aquests últims, analitzables en termes d'inferència.

A la segona part Camprubi reprèn alguns temes que ja havia tractat a *Études fonctionnelles de grammaire espagnole* i que se centren en l'ús dels determinants del nom i fonamentalment de l'article "singularitzador" *un* i la presència o l'absència d'article; en la diàtesi atributiva, que comporta una clara diferenciació entre les nocions d'existencial, situacional, resultatíu i passiu, de límits sovint imbricats; i, finalment, en l'ús de les formes de passat que manifesten l'oposició aspectual. El darrer d'aquests estudis és, possiblement, el que presenta elements més discutibles, sobretot perquè té només en compte la realització normativa de l'espanyol peninsular.

En qualsevol cas, és innegable el valor didàctic d'un plantejament contrastiu com el que ens proposa el professor Camprubi. Només a partir de les anàlisis sistemàtiques que ens proporciona és possible realitzar la reflexió lingüística necessària per a la interiorització d'una llengua. Com assenyala l'autor, l'ensenyament gramatical que parteix de les assemblances tant com de les diferències entre les dues llengües pot facilitar l'assimilació de les estructures, que "seran d'aquesta manera *compreses* abans de ser *apreses*".

L'obra presenta en apèndix una llista de verbs i adjectius amb el corresponent règim preposicional, tant per a l'espanyol com per al català, que pot ser de gran utilitat.